

Satakuntaliiton lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

2.4.2025, Eduskunnan ympäristövaliokunta
Kristiina Salonen, maakuntajohtaja, Satakuntaliitto

SATAKUNTALIITTO
Regional Council of Satakunta

SUOMI *tarvitsee*
SATAKUNNAN

LUO OMA
elämäksesi
SATAKUNNASSA

HYVÄ *elämä*
SATAKUNNASSA

Yleistä

- Lupa- ja valvontavirasto vastaisi vastuullaan olevista lupaprosesseista siten, että lupa-asioita käsitellään yhdenmukaistetuilla prosesseilla käsittelypaikasta riippumatta ja luvanhakijoiden kanssa keskustellaan ennakoiden ja tarpeen mukaan lupa-asioihin liittyvistä velvollisuuksista, selvitystarpeista ja reunaehdoista. Tällä tavoitellaan yrityksille sujuvaa asiointia, käsittelyaikojen lyhentämistä sekä vähentyvää muutoksenhakutarvetta.
- **Satakuntaliitto katsoo, että uudistuksen tavoitteita voidaan pitää tarkoituksenmukaisina ja merkittävinä.**

Valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto

- Jatkovalmistelussa esitetty Lupa- ja valvontaviraston päätoimipaikan sijoittuminen Tampereelle on maantieteellisen sijainnin, saavutettavuuden, työvoiman saatavuuden ja nykyisen henkilöstön sijoittumisen näkökulmasta kannatettava.
- **Aluehallintouudistuksessa tulee huomioida myös maakuntien liitot alueensa asiantuntijoina ja uusien muodostettavien organisaatioiden yhteistyökumppaneina. Lakiesityksentulisi tunnistaa vielä tämän koordinoitun yhteistyön merkitys ja yhteistyön tavat maakuntien liittojen kanssa.**
- Ympäristölupaprosessi edellyttää erityisesti alueellisten erityispiirteiden tuntemusta ja alueellista vuorovaikutusta. Valtakunnallinen virasto voi toimia etäällä alueen tarpeita tuntematta. Keskitetty virasto heikentää pahimmillaan tehtävien hoitamisessa tarvittavaa alueellista ja paikallista asiantuntemusta. Tämä ei edistä uudistuksen tavoitteita.
- **Sen vuoksi Satakuntaliitto pitää välttämättömänä, että virkoja sijoitetaan maantieteellisesti eri toimipaikkoihin. Lupa- ja valvontaviraston henkilöstön sijoittuminen Elinvoimakeskuksille nimettyihin päätoimi- ja toimipaikkoihin on maakunnan näkökulmasta välttämätöntä.**

Lupaprosessien sujuvuus sekä yhdenmukaiset lupa- ja valvontaprosessit

- Uudistuksen tavoitteena on edistää investointeja käyttäjälähtöisten lupaprosessien, keskitettyjen ja digitaalisten asiointipalvelujen sekä resurssien ja osaamisen tehokkaamman hyödyntämisen avulla.
- Yhden luukun palvelujen ja lupamenettelyjen kehittämistä tulee kuitenkin jatkaa edelleen ympäristöministeriön käynnistämässä hankkeessa. Esityksessä ehdotetaan useita säännösmuutoksia. Säännösmuutosten tueksi tulee laatia riittävät vaikuttavuustarkastelut ja vaikutusten arvioinnit.
- **Satakuntaliitto kannattaa yhden luukun -palvelumallin ja investointeja edistävän lupaprosessin kehittämistä edelleen.** Satakunnassa on useita vihreän siirtymän -investointihankkeita vireillä. **Lupaprosessin sujuvuus on ratkaisevan tärkeä osa lopullista investointipäätöstä suunnitteleville, kansainvälisille yrityksille. Luvan käsittelyssä viraston ohjaus, ratkaisujen etsiminen ja päätösten yhdenmukaisuus ja ennakoitavuus edesauttavat sekä ympäristön että investointien yhteensovittamista parhaalla mahdollisella tavalla.**
- Lupaprosessin sujuvuuteen vaikuttaa kuitenkin myös koko toimintaympäristö, jossa yksilöt ja yritykset toimivat. Mahdolliset valitukset voivat pidentää lupaprosessin kokonaiskestoa vuosilla.

Lupaprosessien sujuvuus sekä yhdenmukaiset lupa- ja valvontaprosessit

- Nykyisen lupaprosessin ongelmasta kertoo esimerkiksi Satakunnassa sijaitsevan akkumateriaalitehtaan pitkittynyt lupaprosessi.
- Tehdas sai ensimmäisen ympäristöluvan viranomaisilta vuonna 2020, mutta luvasta valitettiin ja se kaatui hallinto-oikeudessa sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa.
- Aluehallintovirasto myönsi hakijan muutosten jälkeen uuden ympäristöluvan jälleen syyskuussa 2023.
- Tästäkin luvasta valitettiin ja hallinto-oikeus kielsi välipäätöksessään helmikuussa 2024 ympäristölupaa koskevan päätöksen täytäntöönpanon ja jo tehtaalla aloitetun toiminnan.
- Heinäkuussa 2024 hallinto-oikeus kumosi akkumateriaalitehtaan ympäristöluvan aloitusvaiheen jätevesien muualla käsittelyä koskevat lupamääräykset.
- Akkumateriaalitehdas valmistui Harjavaltaan 2022, mutta tehtaan käyttö ei ole vuonna 2025 vielääkään mahdollistunut.
- Näin epävakaassa toimintaympäristössä yrityksellä ei ole ollut valmiutta tehdä investointipäätöstä kiteyttimeen. Tehdas seisoo käyttämättömänä siihen asti, kunnes kiteytin on valmis. Sen rakentaminen kestää 2 vuotta. Jos investointipäätös tehtäisiin nyt, niin ensimmäisen luvan saamisesta olisi kulunut 8 vuotta siihen, kun tehdas Suomessa käynnistyisi.

Yleisen edun valvontayksikkö vähentänee muutoksenhakutarvetta

- Yleistä etua valvovan yksikön näkemyksen selvittäminen ennakkollisesti tukee Lupa- ja valvontaviraston lupaharkintaa ja samalla vähentää mahdollista myöhempää tarvetta saattaa Lupa- ja valvontaviraston päätöksen lainmukaisuus valituksella tuomioistuimen ratkaistavaksi.
- Satakuntaliitto tukee kaikkia toimia, joilla voidaan vähentää päätösten siirtämistä tuomioistuinten ratkaistavaksi.
- Lupa- ja valvontaviraston tehtävät tueksi tulee laatia tarkempia säädöksiä hankkeiden määrittämiseksi, joista yleisen edun valvontayksikköä tulisi kuulla ennakkoon.

Elinvoimakeskusten ympäristötehtävien keskittäminen ja jakaminen

- Valtion aluehallinnon tehtäviä hoitavien elinvoimakeskusten sijoittuminen maakuntien alueille on tärkeää kunnille ja maakunnille.
- Elinvoimakeskusten vesien ja meren hoidon kokonaisuus tulee muodostaa tehtäviltään ja toimivallaltaan tehokkaaksi ja asiakaspalvelun näkökulmasta selkeäksi kokonaisuudeksi.
- Alueiden käyttöä ja kulttuuriympäristön hoitoa koskevia elinvoimakeskusten tehtäviä tulee tarkastella uudelleen ottaen huomioon käytettävissä olevat resurssit ja muiden tehtävien hoitamisesta syntyvät synergiaedut. Alueiden käytön ja kulttuuriympäristöjen tehtävät tulee sijoittaa kokonaisuudessaan samaan organisaatioon.
- Ilmastotehtäviä ei tulisi keskittää yhteen elinvoimakeskukseen vaan tehtävän alueellista luonnetta tulisi vahvistaa ja tukea kunkin elinvoimakeskuksen yhteistyötä alueellisten toimijoiden ja organisaatioiden kanssa.
- Luonnonsuojelutoimenpiteitä koskevien päätösten ja toimenpiteiden yhdenmukaisuuden ja yhteensopivuuden vuoksi luonnonsuojelua koskevat tehtävät tulee sijoittaa yhteen organisaatioon.

SUOMI *tarvitsee* SATAKUNNAN